

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Rennebu kommunes kontrollutvalg i perioden november 2021 til desember 2022.

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt c). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger¹.

Revisjonsteamet har bestått av prosjektleder/oppdragsansvarlig Thomas Furunes, prosjektmedarbeider Marius Johnsborg, og kvalitetssikrere Johannes Nestvold og Tor Arne Stubbe. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Rennebu kommune, jf kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs² standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Trondheim, desember 2022

Thomas Furunes

Oppdragsansvarlig revisor

---

¹ Kommuneloven § 23-3, 1.ledd

² NKRF – kontroll og revisjon i kommunene, www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Revisjonsrapporten omhandler hvordan Rennebu kommune arbeider med tidlig innsats. Følgende problemstillinger vil bli besvart i rapporten:

- Arbeider skolen og barnehagene systematisk for å avdekke barn og unges utviklings- og læringsutfordringer?
- Iverksetter skolen og barnehagene tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte utviklings- og læringsutfordringer?
- Opplever skolen og barnehagene at PPT har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

Arbeider skolen og barnehagene systematisk for å avdekke barn og unges utviklings- og læringsutfordringer

Det er et krav at skoler og barnehager skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for systematisk å identifisere og fortløpende vurdere om elevene på skolen eller barnehagen får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet. Revisjonens gjennomgang viser at kommunen har etablert et system for å identifisere og fortløpende vurdere elevene og barna på skolen eller barnehagen.

For skolen sin del baserer dette seg på skoleeiers forsvarlige system for skolen, som er vedtatt av Rennebu kommunestyre. Dette systemet inneholder rutiner for kartleggingsprøver og for nasjonale kartleggingsprøver. Videre er det etablert en prosedyre for oppfølging av sårbare og utsatte elever. Skoleeiers forsvarlige system har også en sjekklister for å sikre at lovens krav blir overholdt.

Når det gjelder barnehagen, er det utarbeidet et eget flytskjema ved undring eller bekymring for enkeltbarn og/eller miljøet i barnegruppa. Barnehagen har også muligheter til å gjennomføre forskjellige kartlegginger når man har bekymringer, i tillegg til at man kan be om råd fra PP-tjenesten.

Iverksetter skolen og barnehagene tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte utviklings- og læringsutfordringer?

Barnehagen

Det er krav om at barnehagen systematisk skal følge opp enkeltbarn med identifiserte utviklingsutfordringer og at barnehagen skal evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor barna. Etter revisjonens mening viser gjennomgangen at kommunen har etablert et system for å ivareta disse kravene.

Rutinen som er etablert ved undring og bekymring for enkeltbarn og/eller miljøet i barnegruppa viser hvordan kommunen skal jobbe systematisk i forhold til oppfølgingen av enkeltbarn.

Inkludert i denne rutinen ligger også at barnehagen skal vurdere de fastsatte tiltak. Barnehagen må også redegjøre for de gjennomførte tiltak i en eventuell henvisning til PP-tjenesten.

Skolen

Det kreves at skolen skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsoppfølginger hos enkeltelever. Etter revisjonens mening har kommunen etablert et system for å sikre dette. Oppfølging av resultatene er tatt inn i de forskjellige rutiner som er etablert og det fremgår av gjennomgåtte møtereferat at resultatene blir gjennomgått her.

Videre er det krav om at elever med identifiserte læringsutfordringer skal motta intensiv opplæring slik at forventet læringsprogresjon blir nådd. Revisjonens undersøkelse viser at kommunen har etablert et system for å sikre dette. Det er etablert en egen rutine for gjennomføring av intensiv opplæring.

Skolen skal ha en foretrukket praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det som en del av klassefelleskapet. Etter revisjonens vurdering viser de rutiner som er etablert at kommunens utgangspunkt er at intensiv opplæring skal skje i klasserommet og at unntak fra dette må begrunnes. Revisjonen vurderer dermed at kravet er oppfylt.

Det kreves at skolen må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene. Etter revisjonens mening blir dette ivaretatt i de rutiner som er etablert på området. Det bekreftes også av rektor at man etter gjennomført intensiv opplæring, foretas en ny evaluering. På bakgrunn av denne gjøres det en vurdering av behov for videre tiltak.

Opplever skolen og barnehagene at PPT har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å yte hjelp til riktig tid?

Det er et krav om at PP-tjenesten bør være jevnlig til stede og yte veiledning på sitt kompetanseområde til barnehage og skole når det gjelder å avdekke og sette inn tiltak ovenfor barn med utviklingsutfordringer og læringsutfordringer. Etter revisjonens mening oppfyller PP-tjenesten disse kravene.

Det er etablert faste møtearenaer mellom PP-tjenesten og barnehage/skole, i tillegg til møtevirksomhet knyttet til enkeltbarn. Her har barnehage og skole mulighet til å ta opp ulike problemstillinger, enten med samtykke fra foreldre eller anonymt. Dette gir PP-tjenesten mulighet til å veilede skolen og barnehagen før en henvisning.

Revisjonens undersøkelse viser at skolen og barnehagene er av den oppfatning at PP-tjenesten har den tilstrekkelige kompetanse og ressurser. Denne oppfatningen bekreftes av kommunalsjef oppvekst. Dersom PP-tjenesten mangler kompetanse på en bestemt diagnose, så har man mulighet til å lese seg opp på denne.

Imidlertid er det flere som påpeker at PP-tjenesten er sårbar som en følge av at den er liten. Dette bekreftes også av PP-tjenesten. Det er forsøkt å få til et samarbeid med andre kommuner på dette området, men dette har så langt ikke lyktes. Etter revisjonens mening er det flere fordeler med å ha en egen PP-tjeneste, blant annet knyttet til nærhet og tilgjengelighet. Hvis kommunen ønsker å inngå et samarbeid med en annen kommune i forhold til PP-tjenesten, er det viktig å ivareta de påpekte fordeler i størst mulig grad.

Konklusjon

Revisjonen har i sin undersøkelse gjennomført intervjuer og gått gjennom tilgjengelig dokumentasjon. Resultatene av disse er vurdert om mot de aktuelle revisjonskriterier. Vår konklusjon er at Rennebu kommune ivaretar de problemstillinger som er tema for rapporten på en tilfredsstillende måte.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	7
1 Innledning.....	9
1.1 Bestilling	9
1.2 Problemstillinger.....	9
1.3 Revisjonskriterier.....	9
1.4 Metode	10
1.5 Bakgrunn.....	11
2 Tidlig innsats i Rennebu kommune.....	12
2.1 Overordnede rutiner	12
2.1.1 Skoleeiers ansvarlige system for skolen	12
2.1.2 Kontakt med politisk nivå	17
2.1.3 Intern møtstruktur i kommunen	19
2.2 Arbeidet på barnehagen	21
2.3 Overgangen fra barnehage til skole.....	24
2.4 Arbeidet i skolen.....	25
2.5 PPT	26
2.5.1 Arbeidet med tidlig innsats	26
2.5.2 Pedagogiske rapporter.....	27
2.5.3 Oppfølgingen av en pedagogisk rapport	28
2.5.4 PP-tjenesten sin kompetanse	28
2.6 Kompetanseløftet	29
3 Vurderinger.....	31
3.1 Arbeider skolen og barnehagene systematisk for å avdekke barn og unges utviklings- og læringsutfordringer	31
3.2 Iverksetter skolen og barnehagene tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte utviklings- og læringsutfordringer?.....	31
3.3 Opplever skolen og barnehagene at PPT har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å yte hjelp til riktig tid?	32
4 Konklusjon.....	34
5 Kommunens tilbakemelding.....	35
6 Revisjonens kommentarer på kommunens tilbakemelding	36
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	37

Tabell

Tabell 1. Oversikt lærertetthet.....	25
--------------------------------------	----

Figurer

Figur 1. Rutiner ved undring eller bekymring for enkeltbarn og/eller miljøet i barnegruppa.....	22
---	----

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjennomgår vi bestilling, problemstillinger og bakgrunn for prosjektet.

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Rennebu kommune bestilte i møte 10. november 2021 en forvaltningsrevisjon med tema tidlig og tverrfaglig innsats. Bakgrunnen for bestillingen er prioriteringer i plan for forvaltningsrevisjon for Rennebu kommune 2020-2024.

På bakgrunn av bestillingen utarbeidet revisjonen en prosjektplan. Prosjektplanen ble behandlet i kontrollutvalgets møte 26. januar 2022.

Ifølge prosjektplanen vil revisjonsrapporten fokusere på utfordringer knyttet til utviklings- og læringsutfordringer i skolen og barnehagen. Revisjonen vil ikke se på hvordan kommunen jobber med andre utfordringer for barn og unge, for eksempel narkotika eller kriminalitet. Andre kommunale tjenester rettet mot barn og unge vil heller ikke undersøkes, for eksempel barnevern eller kulturskole.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger vil bli besvart i rapporten:

- Arbeider skolen og barnehagene systematisk for å avdekke barn og unges utviklings- og læringsutfordringer?
- Iverksetter skolen og barnehagene tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte utviklings- og læringsutfordringer?
- Opplever skolen og barnehagene at PPT har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

Problemstillingene fokuserer på kommunens overordnede system for tidlig innsats.

1.3 Revisjonskriterier

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15 skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som revisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autorative kilder innenfor det reviderte området. Slike autorative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. For denne revisjons rapporten er følgende revisjonskriterier valgt:

Arbeider skolen og barnehagene systematisk for å avdekke barn og unges utviklings- og læringsutfordringer?

- Skoler og barnehager skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for systematisk å identifisere og fortløpende vurdere om elevene på skolen eller barnehagen får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet.

Iverksetter skolen og barnehagene tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte utviklings og læringsutfordringer?

Barnehage

- Barnehagen skal systematisk følge opp enkeltbarn med identifiserte utviklingsutfordringer
- Barnehagen skal evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor barna

Skole

- Skolen skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever som de ansatte har bekymringer for
- Elever med identifiserte læringsutfordringer for 1. til 4. trinn skal motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd
- Skolen skal ha en foretrukket praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det som en del av klassefellesskapet
- Skolen må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene

Opplever skolen og barnehagene at PPT har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

- PPT bør være jevnlig til stede og yte veiledning på sitt kompetanseområde til barnehage og skole når det gjelder å avdekke og sette inn tiltak ovenfor barn med utviklingsutfordringer og læringsutfordringer

Utlledning av revisjonskriteriene fremgår av vedlegg 1 i rapporten.

1.4 Metode

I arbeidet med denne rapporten har revisjonen gjennomført et oppstartsmøte, samt fire intervju med representanter fra kommunen. Det er gjennomført intervjuer med kommunalsjef oppvekst, rektor for Rennebu barne- og ungdomsskole, virksomhetsleder barnehage og leder PP-tjenesten. Fra alle intervju er det skrevet referat, som er verifisert av informanten. I tillegg er det gått gjennom dokumentasjon som er oversendt fra kommunen og politiske saker som er

tilgjengelige på kommunens hjemmeside³. Oversendt dokumentasjon er interne rutiner og referat fra forskjellige møter.

Intervju med sentrale personer og gjennomgang av dokumentasjon er valgt fordi det etter revisjonens mening gir et godt innsyn i kommunens system og rutiner knyttet til tidlig innsats.

Etter revisjonens mening er det innsamlede datagrunnlag tilstrekkelig for å kunne vurdere hvordan kommunen arbeider systematisk med tidlig innsats.

1.5 Bakgrunn

Det er to barnehager i Rennebu kommune, Vonheim barnehage og Voll barnehage. Vonheim barnehage ligger Berkåk sentrum og tilbyr heldagstilbud for barn i alderen null til seks år. Voll barnehage ligger på Voll, cirka 15 kilometer fra Berkåk sentrum. Også Voll barnehage tilbyr heldagstilbud for barn i alderen null til seks år. Rennebu barne- og ungdomsskole er en 1. til 10. skole som ligger i Berkåk sentrum. Skolen er organisert i småskoletrinn (1. til 4. trinn), mellomtrinn (5. til 7. trinn) og ungdomstrinn (8. til 10. trinn).

Rennebu kommune har en egen PP-tjeneste, som er organisert under kommunalsjef for oppvekst. Det er to ansatte i PP-tjenesten.

---

³ <https://www.renebu.kommune.no>

2 TIDLIG INNSATS I RENNEBU KOMMUNE

2.1 Overordnede rutiner

Kommunalsjef oppvekst fremhever at det er hun som er den administrative skoleeieren, mens det er virksomhetsleder barnehage som er den administrative barnehageeier.

Kommunalsjef for oppvekst sier at det er mange nasjonale satsinger og prosjekter som er på gang samtidig rettet mot barn og unge. Kommunen prøver å se alle utviklingstiltakene under ett, finne en helhet og holde på den røde tråden. Det er denne tråden som binder alt sammen og danner nettverket som er rundt et barn og dets familie. «Sjå me»-prosjektet er med på sikre helheten i dette. «Sjå me»-prosjektet gjennomgås nærmere i kapittel 2.1.3.

2.1.1 Skoleeiers forsvarlige system for skolen

Rennebu kommunestyre har i møte 15. mars 2018 vedtatt et dokument kalt «Skoleeiers forsvarlige system for skolen i Rennebu kommune», heretter kalt Skoleeiers system. Ifølge dokumentet har kommunen i henhold til opplæringsloven § 13-10 ansvar for at kravene i Opplæringsloven og forskriftene til loven blir oppfylte. I kommuneloven § 25-1 står det også at kommuner har plikt til å ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lov og forskrifter følges. Opplæringsloven § 13-3 e) beskriver kommunens plikt til å arbeide med kvalitetsutvikling, og derunder ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra nasjonale kvalitetsvurderinger.

Systemet inneholder følgende hovedelementer:

- Begrep, ansvar og organisering
- Formål
- Kvalitetssystemet som virkemiddel for utvikling
- Hovedaktiviteter og verktøy i arbeidet
- Aktivitetskalender for arbeidet

Begrepsdefinisjoner spesialpedagogiske tiltak

Med utgangspunkt i blant annet opplæringsloven, barnehageloven og Utdanningsdirektoratets veileder «Spesialundervisning» har kommunen utarbeidet felles definisjoner for følgende uttrykk:

- Tilpasset opplæring
- Tilfredsstillende utbytte
- Spesialundervisning
- Ordinær opplæring

- Likeverdig opplæring
- Tidlig innsats
- Normalitet
- Allmennpedagogisk hjelp
- Spesialpedagogisk hjelp
- Barn med nedsatt funksjonsevne

Tilpasset opplæring: Tilpasset opplæring tar utgangspunkt i at elever er ulike og har rett til opplæring som tar hensyn til dette, innenfor fellesskapet i klassen. Tilpasset opplæring ligger innenfor den ordinære opplæringen og er en konsekvens av inkluderingsprinsippet. Det settes krav til differensierte arbeidsmåter og innhold. Tilpasset opplæring er ikke et mål, men et virkemiddel for at elevene skal få et tilfredsstillende utbytte.

Tidlig innsats: Tidlig innsats er konsentrert innsats på et tidlig tidspunkt, uavhengig av alder. Tidlig inngripen skal iverksettes når problemer oppstår eller avdekkes, Fokus på tidlig innsats markerer prioritering av forebyggende handling og styrking av kjerneaktiviteten i barnehagen og skolen.

Sjekklisten

Skoleeiers system inneholder også en sjekkliste i henhold til opplæringsloven. Ifølge denne sjekklisten skal den hjelpe kommunen og skolen med å vurdere om lovkravene i opplæringsloven blir overholdt. Sjekklisten inneholder en oversikt over relevante lovkrav, en beskrivelse av hva som kreves, oversikt over dokumenter og rutiner, en oversikt over avvik- og risikoindikatorer og hvem som har ansvaret for å utføre de forskjellige aktivitetene og utarbeide dokument og rutiner.

Sjekklisten omhandler blant annet punkter knyttet til tilpasset opplæring for alle og tidlig innsats og til retten til spesialundervisning. Under punktet knyttet til tilpasset opplæring for alle og tidlig innsats er følgende dokumentasjon/god praksis fremhevet:

- Kommunen har definert begrepet og skolen har en plan for å vurdere og tilpasse opplæringa til hver enkelt elev innenfor fellesskapet
- Vurdering og tilpassa opplæring er fortløpende aktiviteter i læringsarbeidet
- Skolen følger retningslinjer for intensiv opplæring
- Skolen følger retningslinjer for kartleggingsprøver, retningslinjer for nasjonale prøver og årshjul for kartlegging
- Skolen følger retningslinje for tidlig innsats for psykososialt skolemiljø

Sjekklisten har følgende avviksindikatorer knyttet til tilpasset opplæring:

- Elever får ikke individuell vurdering og/eller tilpassa opplæring
- Elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller rekning, blir ikke fanget opp og gitt egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd

Når det gjelder retten til spesialundervisning, er det ifølge sjekklisten etablert rutiner for å avdekke, kartlegge og vurdere behov for spesialundervisning og rutiner for samarbeid med PP-tjenesten. Det vektlegges også at det blir tatt enkeltvedtak i henhold til mal og at IOP⁴ og årsrapport skrives til rett tid. For spesialundervisning er følgende avviksindikatorer angitt:

- Elever får ikke den opplæringa de har krav på
- Det går for lang tid før kartlegging er gjennomført
- Dårlig kvalitet på dokumentasjonen
- Svak progresjon, for vage målsettinger

Kommunalsjef oppvekst fremhever sjekklisten for opplæringsloven som et veldig viktig verktøy for henne. I forhold til tidlig innsats er det utarbeidet en mengde rutiner, blant annet for kartlegging og intensiv opplæring. Sjekklisten gir henne kontroll og sikkerhet for at hun får med seg det som skal gjennomføres.

Prosedyre for oppfølging av sårbare og utsatte elever

Kommunen har utarbeidet en prosedyre for oppfølging av sårbare og utsatte elever. Prosedyren omtaler to team: tverrfaglig konsultasjonsteam barn og unge 0-16 år og et tverrfaglig samarbeidsteam skole.

For det tverrfaglige konsultasjonsteamet er målet felles drøfting og ansvarsfordeling vedrørende enkeltsaker som krever tverrfaglig arbeid. Basisteamet har ansvaret for å koordinere henvisning til BUP for barn og unge 0-20 år og er tilgjengelig for skolene og barnehagene for drøfting av individsaker på et tidlig stadium. Saker som meldes opp kan være anonyme, med samtykke fra foreldrene eller at foreldrene er til stede under diskusjonen. I diskusjonen kan man bli enig om tiltak og eventuell videre saksgang/henvisning til det beste for barnet/ungdommen. Den fra barnehagen/skolen som tar opp saken, er ansvarlig for å gi foreldrene tilbakemelding, samt dokumentere at saken har vært drøftet.

Det tverrfaglige samarbeidsteamet består av skoleledelse/rektor, barnevernstjenesten, PPT, skolehelsetjenesten, politi og NAV. Formålet med teamet er å avklare, planlegge og sette i

---

⁴ IOP: Individuell Opplæringsplan – en tilrettelagt læreplan for skolelever som har rett til spesialundervisning.

gang generelle miljøtiltak, helsefremmende og forebyggende arbeid etter behov. Alle i teamet og andre ved behov er ansvarlig for å ta opp saker som går på grupper eller miljø på skolen.

Retningslinjer for kartleggingsprøver

Kommunen har laget egne retningslinjer for kartleggingsprøver. Formålet med kartleggingsprøvene på 1. til 4. trinn er å fange opp elever som trenger ekstra oppfølging. Det er viktig at disse elevene blir sett tidlig i skoleløpet slik at de kan få tilbud om den tilretteleggingen som de har krav på. Elever som er under bekymringsgrensa, eller i fare for å komme under, trenger ekstra tilrettelegging. Resultatene er en del av elevenes underveisvurdering, og skal sammen med annen informasjon om elevenes læring danne grunnlag for å tilpasse opplæringen.

Retningslinjen viser hvilke grep som skal gjennomføres i forhold til forberedelse, gjennomføring og etterarbeid/oppfølging knyttet til kartleggingsprøvene. Av retningslinjene fremgår det at resultatene av kartleggingsprøvene skal analyseres og vurderes på individnivå og på klassenivå. Som et ledd i dette skal det gjøres en vurdering av nødvendige tiltak og konklusjon på tiltak som skal iverksettes. Det er spesielt viktig å fange opp og iverksette tiltak for elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning. Det skal settes i verk tiltak for elever som er under bekymringsgrensa, og «Retningslinjer for intensiv opplæring» skal da følges. Både individuelle tiltak, gruppetiltak og tiltak for hele klassen skal vurderes. Resultatet for den enkelte elev gjennomgås med både elev og foresatt. Det skal også gis informasjon om eventuelle tiltak som iverksettes for at eleven skal bli bedre. Videre legger retningslinjene opp til at tiltakenes effekt skal vurderes og nye tiltak skal iverksettes ved behov. Elevens utvikling skal følges opp gjennom Conexus Engage⁵ og resultatlogg, og i hverdagen med kontaktlærer, faglærere og foresatte. Vurdering av de tiltakene som er gjort i forrige punkt skal legges frem i skoleledermøte med skoleeier.

Retningslinjer for nasjonale prøver

Rennebu kommune har utarbeidet egne retningslinjer for gjennomføring av nasjonale prøver. Nasjonale prøver skal gjennomføres for elever i 4., 7. og 8. trinn. Retningslinjen omhandler forarbeid, gjennomføring og etterarbeid knyttet til nasjonale prøver.

Ifølge rutinen skal skoleledelsen hente ut rapporter om skolens resultat og drøfte resultatet med aktuelle lærere. Resultatet skal diskuteres på teammøter, og brukes i det lokale

---

⁵ Conexus Engage er et verktøy som skal hjelpe læreren med bedre oversikt og innsikt i klassens og enkeltelevers kompetansenivå og identifisere elever med ulike utfordringer eller høyt læringspotensial. Verktøyet skal også legge til rette for tilpasset undervisning.

forbedrings- og utviklingsarbeidet. Videre skal det gis en tilbakemelding til lærere på lavere trinn, som grunnlag for forbedring av undervisningspraksis.

Faglærer/kontaktlærer skal informere elever og foresatte om resultatet i utviklingssamtaler. Det er utarbeidet veiledningsmaterieell som er tilgjengelig på udir.no, som faglærer skal sette seg inn i. Veiledningen skal brukes aktivt i oppfølgingen av den enkelte elev. Prøveresultatet skal være en naturlig del av vurderingsgrunnlaget for veiledning i videre læringsarbeid. Sammen med annen informasjon om elevens læring skal resultatene danne grunnlag for å tilpasse opplæringen.

Skoleeier skal ta initiativ til analyse, drøfting og oppfølging av resultatene. Dette gjøres så snart resultatene er klare.

Retningslinjer for intensiv opplæring

Kommunen har utarbeidet egne retningslinjer for gjennomføring og oppfølging av intensiv opplæring. Ifølge retningslinjen skal skolen sørge for at elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning raskt skal få tilbud om intensiv opplæring. Retningslinjen fremhever at det er viktig å ikke ha en vente-og-se-holdning, og terskelen for å følge opp elever skal være lav. For noen elever vil ekstra oppfølging av kontaktlærer i en periode være nok, for andre kan intensive lese- og skrivekurs være det rette tiltaket.

Når det gjelder gjennomføringen av den intensive opplæringen, fremheves det at det er en pedagogisk oppgave å ta stilling til hvilke tiltak som er nødvendige og formålstjenlige for den enkelte elev. Hvordan den intensive opplæringen bør gjennomføres, skal derfor vurderes ut ifra behovene til eleven og andre mulige tiltak i opplæringen. Det er kontaktlærer/faglærer som er nærmest til å vurdere hvordan intensiv opplæring best kan organiseres og gjennomføres. I denne vurderingen er det viktig å ivareta hensynet til elevens beste, og sørge for at eleven blir hørt.

Inkludering fremheves som et grunnleggende prinsipp og at det er viktig at den intensive opplæringen blir organisert og gjennomført på en måte som gjør at elevene i størst mulig grad kan være en del av et inkluderende læringsmiljø. Det presiseres at plikten til å gi intensiv opplæring ikke innebærer et krav om undervisning i egne grupper dersom skolen klarer å få til egnet intensiv opplæring uten å ta elever ut i egne grupper. Intensiv opplæring kan gis utenfor den ordinære klassen i kortere perioder uten at det blir gjort vedtak om spesialundervisning, under forutsetning av at dette er nødvendig for læringen til elevene.

Retningslinjen fremhever at intensiv opplæring som eneundervisning kun skal gjelde for en kort periode og ikke være et permanent tiltak. Det må være hensynet til elevens beste som

taler for eneundervisning. Skolen skal derfor gjøre en vurdering av om eneundervisning er til elevens beste, og begrunne hvorfor hensynet til elevens beste tilsier at eleven skal tas ut av klassen for å få eneundervisning. I vurderingen må skolen ta hensyn til elevens eget syn på saken. Synspunktene til barnet skal bli tillagt behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Skolen må samarbeide med foreldrene og det er viktig å gi foreldrene nødvendig informasjon.

Intensiv opplæring skal ta sikte på at eleven oppnår forventet progresjon i lesing, skriving og regning. Hva som er forventet progresjon, må vurderes ut fra faglig skjønnet. Det faglige skjønnet til den enkelte lærer og dialog internt i teamet er viktig for å få en god praksis.

Ifølge retningslinjen er intensiv opplæring en del av den ordinære opplæringen, og elever skal derfor ikke ha avvik fra kompetansemålene i læreplanverket. Elevene skal bli i stand til å følge den alminnelige progresjonen i undervisningen gjennom den tidlige innsatsen på 1. til 4. trinn. Dersom skolen ikke innen rimelig tid ser noen positive effekter av den intensive opplæringen som tilsier at eleven vil kunne følge forventet progresjon, må skolen vurdere om det er behov for å endre opplegget, eller om eleven vil trenge spesialundervisning.

Evnerike barn

Kommunen har laget en egen retningslinje for evnerike barn. Av retningslinjen fremgår det at kommunen ønsker å skape et læringsmiljø som skal motivere alle elevene til å utvikle sitt potensiale, inkludert de som viser spesielle evner eller talenter. Hensikten med retningslinjen er å skape en bredere forståelse for evnerike barn og vise gode eksempler på hvordan undervisning kan utvikle og maksimere disse elevene sitt potensial. Følgende fire problemstillinger er sentrale i retningslinjen:

- Hva betyr det å være evnerik?
- Hvordan identifisere evnerike barn?
- Hvordan møter skolen de evnerike barna?
- Hvordan tilpasse undervisningen til evnerike barn?

2.1.2 Kontakt med politisk nivå

Rennebu kommune har etablert et eget politisk fagutvalg for Helse, Omsorg og Oppvekst (HOO). Ifølge Skoleeiers system legges det opp til systematiske ansvarsdialoger med deltakelse fra administrativt skole- og kommunenivå og politisk nivå i alle HOO-møter. Det fremheves at det er spesielt viktig for kommunedirektøren å sørge for at politikerne sitter med god og nødvendig informasjon slik at de kan utføre sin styringsrolle best mulig. Fra administrasjonen deltar kommunalsjef oppvekst og rektor, i tillegg til andre fra skoleledelsen,

Øvrige ansatte og elever når det er naturlig. Rektor og kommunalsjef har ansvar for å sette tema og innhold. Kommunalsjef har ansvar for å koordinere prosessen og gjennomføring. Kommunalsjef oppvekst opplyser at også virksomhetsleder for barnehagene er med i møtene i HOO. En gjennomgang av referatene fra HOO viser at orienteringer fra Oppvekstområdet og Helse- og omsorgsområdet er fast på alle møter.

Skoleeiers system fremhever at tett dialog mellom de ulike leddene sikrer god informasjonsflyt, bidrar til gode relasjoner og sikrer tryggheten og tilliten mellom politikk og administrasjon. Det skal gjennomføres et årlig temamøte med Kommunestyret, gjerne i forbindelse med behandling av tilstandsrapport og Plan for kompetanse- og kvalitetsutvikling.

Kommunalsjef oppvekst mener at et godt samarbeid mellom administrativt nivå og politisk nivå er et suksesskriterie. En forskningsrapport peker på flere felles kjennetegn ved kommunens politiske og administrative ledelse som bidrar til gode resultater helt ned på klassenivå og på elevenes læringsresultat. Dette går på gode relasjoner, klar rolleforståelse, at administrasjonen er tett på og støtter skolene og at det satses på kompetanseutvikling. Videre at politikerne viser tillit til administrasjon og ledere, er oppmerksomme på skolekvalitet, men har liten grad av detaljstyring.

Kommunalsjef oppvekst fremhever at det er kommunestyret som er politisk barnehage- og skoleeier. En gang i året behandles tilstandsrapporten for skolen og barnehagen – Eier melder, deg forteller -, i tillegg til plan for kompetanse og kvalitetsutvikling. Disse sakene gir politikerne bedre innsikt i oppvekstområdet og gjør politikerne i stand til å ta valg til det beste for oppvekstområdet.

Eier melder, deg forteller

I henhold til opplæringsloven § 13-3e plikter skoleeier å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen i kommunen. Rennebu kommune har valgt å utarbeide en felles tilstandsrapport for skolen og barnehagene, som er behandlet i kommunestyrets møte 19. mai 2022. Kommunen har valgt å utarbeide en felles tilstandsrapport de siste syv år.

For Rennebu barne- og ungdomsskole behandles følgende punkter:

- Kompetanse
- Målsettinger og utviklingsområder for skoleåret
- Elevundersøkelsen
- Nasjonale prøver
- Grunnskolepoeng
- Frafall

- Skoleeiers forsvarlige system
- Kompetanseutvikling – arbeid med utviklingsområdene
- Veien videre
- Prioriterte utviklingsområder skoleåret 2022/2023

For barnehagene i Rennebu kommune behandles følgende punkter:

- Kompetanse
- Kompetanseutvikling – arbeid med utviklingsområdene
- Utfordringer
- Veien videre
- Prioriterte utviklingsområder barnehageåret 2022/2023

Kompetanseplan

I samme kommunestyremøte som den felles tilstandsrapporten, har også kommunestyret behandlet en plan for kompetanse- og kvalitetsutvikling i barnehagene og skolen i Rennebu 2022-2025. Planen bygger på statlige og kommunale føringer.

2.1.3 Intern møtestruktur i kommunen

Kommunalsjef oppvekst opplyser at det i samarbeidet mellom skoleledelse og administrativ skoleeier er flere faste møtearenaer:

- Oppvekstteam (rektor, virksomhetsleder barnehage, fagleder PP-tjenesten, kulturskolerektor, kommunalsjef)
- Utvidet oppvekstteam (oppvekstteam + avdelingsledere skole, styrere barnehage)
- Kaffekoppmøte (rektor, virksomhetsleder barnehage og kommunalsjef oppvekst)

Kaffekoppmøtene er ukentlige møter, hvor det noteres stikkord for hvilke saker som er tatt opp i møtet. En statusrunde for enhetene og kommunen tas på hvert møte. Kommunalsjef oppvekst fremhever kaffekoppmøtet som et ukentlig møte som er viktig, selv om navnet er spesielt. Der tas det opp de tema som det er behov for og det er gjerne over en stor kopp kaffe de gode ideene kommer opp.

I tillegg til de ovennevnte møter, gjennomføres også møter mellom kommunalsjef oppvekst som skoleeier og rektor. En gjennomgang av oversendte møtereferat viser at gjennomgang av saker etter opplæringsloven kapittel 9a⁶ og sårbare elever er noe som er tema på alle møter. På de fleste av møtene er også status knyttet til utviklingsområder/satsningsområder tema.

---

⁶ Opplæringsloven kapittel 9A om elevenes sitt skolemiljø,

Kartleggingsprøver fremgår som tema i fem av 13 møtereferat, i tillegg til at nasjonale prøver er tema to ganger.

Revisjonen har gjennomgått noen referater fra Oppveksteam og Utvidet oppvekstteam. Eksempler på tema fra disse møtene er tverrfaglig samarbeid ved overgang barnehage-skole, kompetanseløftet – inkluderingsanalysen, avviksmeldinger og maler PPT.

Kommunalsjef oppvekst har daglige møter/telefonsamtale med rektor. Innholdet i samtalene handler ofte om læringsmiljø. Her gjennomgås resultater, tiltak og evalueringer og videre arbeid drøftes og planlegges. Diskusjonene er både på systemnivå og på enkeltsaker. En god del av samtalene går på opplæringsloven kapittel 9a. Samtalene er på alle nivå: klasser, grupper og på enkeltelever. De aller fleste beslutninger er delegert til rektor. Kommunalsjef oppvekst har full tillit til at rektor gjør dette på en best mulig måte, men det er likevel viktig med en tett dialog.

Sjå me

Rennebu kommune har iverksatt et eget prosjekt knyttet til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn i Rennebu kommune. Rennebu kommune har mottatt 950 000,- kroner i støtte fra Bufdir⁷ til prosjektet som skal brukes til frikjøp av nøkkelpersonell og innkjøp av relevant materiell. KoRus Midt⁸ er veileder på prosjektet.

Ifølge prosjektplanen er tjenestene som arbeider med barn og unge i Rennebu kommune underlagt ulike nivåer og ansvaret er ulikt fordelt. Tjenestene samarbeider når det er behov for det i enkeltsaker, men kommunen mangler strukturer og systemer som tydeliggjør ansvar og arbeidsfordeling den enkelte tjeneste har for utsatte barn og unge. Det foreligger heller ingen helhetlig plan for hvordan samarbeidet og samhandlingen mellom de ulike tjenestene skal være.

Av prosjektplanen fremkommer at prosjektet har som hovedmål å utvikle en modell av kommunens samhandling, kompetanse og tilbud til brukergruppen 0 til 24 år. Det skal utarbeides en helhetlig og tverrsektoriell modell som viser hvordan ulike ledelsesnivåer, tjenester og ansatte jobber med tidlig identifikasjon og riktig oppfølging av utsatte barn og unge. Målet er å gi ansatte og ledere gode verktøy i arbeidet med barn, og dermed bidra til systematisk og langsiktig innsats for å bedre barns oppvekst i Rennebu kommune. Målgruppen for prosjektet er alle kommunale tjenester som jobber med barn, unge og familier. Ifølge

---

⁷ Barne, ungdoms- og familiedirektoratet Bufdir.no | [Bufdir](http://Bufdir.no)

⁸ Korus Midt er en tjeneste som bistår kommunene, spesialisthelsetjenesten og befolkningen med oppdatert kunnskap og kompetanseheving på rusfeltet [KORUS - St. Olavs hospital \(stolav.no\)](http://KORUS-St.Olavs.hospital.stolav.no)

prosjektplanen skal prosjektet ende ut med en plan for implementering av tverrsektoriell modell innen januar 2024.

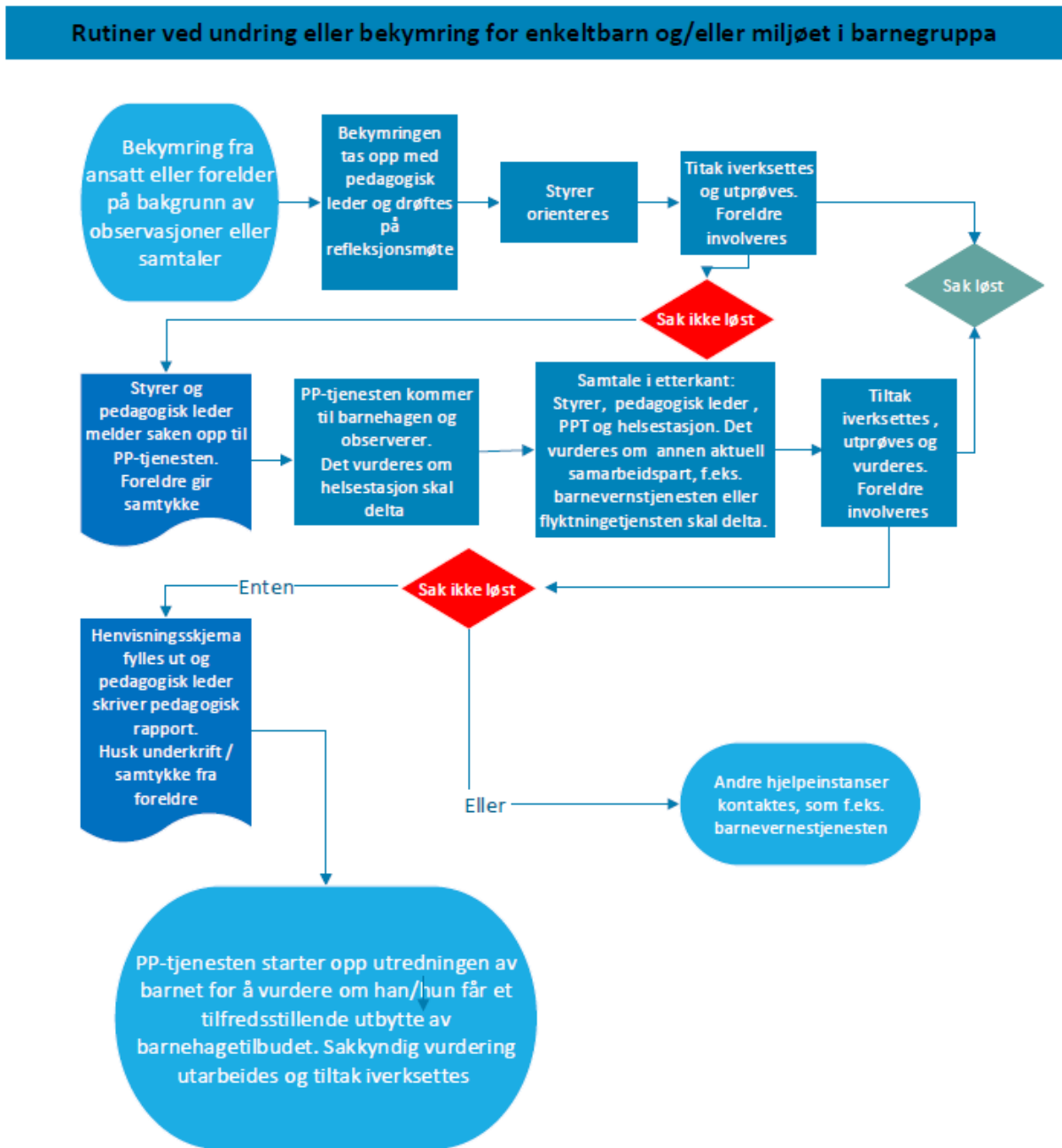
2.2 Arbeidet på barnehagen

Barnehagen har utarbeidet et skjema som utleveres til foreldrene til et barn før oppstart i barnehagen. Et tema som fremkommer av skjemaet er barnets språkutvikling.

Det er utarbeidet et flytskjema knyttet til rutiner ved undring eller bekymring for enkeltbarn og/eller miljøet i barnegruppa. Av flytskjemaet fremgår at barnehagen skal iverksette tiltak for å løse problemet. Dersom tiltakene ikke fungerer kan saken meldes opp til PPT som kan komme og observere i barnehagen, før videre tiltak utprøves. Hvis disse tiltakene heller ikke løse saken, så fylles henvisningsskjema til PPT ut. PPT vil deretter starte opp utredningen av barnet. Flytskjemaet viser også på hvilke stadier foreldrene til barnet skal involveres.

Ifølge virksomhetsleder for barnehagene er skjemaet skrevet på bakgrunn av en allerede etablert praksis. Skjemaet sikrer at alle er kjent med hvordan man skal jobbe med tidlig innsats.

Figur 1. Rutiner ved undring eller bekymring for enkeltbarn og/eller miljøet i barnegruppa

Flytskjema – rutine ved undring eller bekymring ved enkeltbarn eller miljøet på avdeling

Kommunen har også utarbeidet et årshjul og rutiner knyttet til spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen. Videre har kommunen utarbeidet en handlingsplan for et godt psykososialt barnehagemiljø.

Virksomhetsleder barnehage fremhever at det er personalet ute på barnehagen som har den daglige observasjonen og som ser når det er grunn til å være bekymret for et barn. Først tas dette opp med de to andre ansatte på avdelingen. De ansatte har en aktivitetsplikt til å si fra om det er bekymringer. Foresatte kontaktes også på dette tidspunktet. Deretter vil man sette

inn tiltak og så evaluere hvordan tiltakene har fungert. Aktuelle tiltak settes inn på lavest mulig nivå.

Ifølge virksomhetsleder barnehage har barnehagen mulighet til å gjennomføre kartlegginger med TRAS og Alle med. I en periode var det slik at alle barn i barnehagen skulle kartlegges, men dette har man nå gått bort fra. Grunnen til at man gikk bort fra at alle barn skulle kartlegges var at dette ikke var nødvendig og ikke riktig bruk av tid. Nå skjer kartlegging ved behov.

Virksomhetsleder barnehage fremhever at det også kan være aktuelt med gruppekartlegging. Et nyttig verktøy kan da være bruk av sosiogram, eventuelt med hjelp av PP-tjenesten. Dersom PP-tjenesten gjennomfører gruppekartlegginger, blir det gitt informasjon til foreldrene. Barnehagen trenger her ikke samtykke fra foreldrene for å gjennomføre gruppekartlegginger, siden dette er innenfor barnehagens myndighet. Hvis observasjonen går over til å dreie seg om konkrete barn, må det innhentes samtykke.

Virksomhetsleder barnehage fremhever at barnehagene er tett på PP-tjenesten. Fordelen med å være en liten kommune er at det er korte veier mellom tjenestene. PP-tjenesten har fem fastdager ute hos barnehagene i løpet av året.

Ifølge virksomhetsleder for barnehage kan barnehagene «bestille» at de ønsker at PP-tjenesten skal komme og gjennomføre observasjoner. PP-tjenesten er med på samtaler sammen med pedagogisk leder og styrer i etterkant av observasjoner. Helsestasjonen kan også være med under observasjoner og samtaler hvis det er ønskelig. I etterkant blir man enige om tiltak som barnehagen kan prøve ut. Dersom dette ikke fungerer, kan barnehagen sende en henvisning til PP-tjenesten. Henvisningen skal inneholde en pedagogisk rapport, som skal inneholde en redegjørelse for hvilke tiltak barnehagen har prøvd.

Virksomhetsleder for barnehage fremhever at det er mye rutiner som er på plass. Det er faste møttestrukturer internt i barnehagene på tvers av barnehager og andre institusjoner. Her ligger det en del arbeidsmetoder som er en fordel i arbeidet. Blant annet er det en rutine om at det på hvert avdelingsmøte i barnehagene skal gjennomføres en praksisfortelling⁹. Kommunen er også med i MOT-barnehagen som samfunnsbygger som skal fremme livsmestring og helse. Her fokuseres det på hvordan ansatte møter barna og hvordan barna leker sammen.

---

⁹ Praksisfortellinger er et verktøy for erfaringsutveksling og faglige refleksjoner for dermed å kunne endre og utvikle praksis. «Eier melder, deg forteller» for 2022 inneholder to eksempler på slike praksisfortellinger.

Ifølge virksomhetsleder for barnehage har kommunen hatt et godt tverrfaglig samarbeid over tid. Aktuelle tjenester (skole/barnehage, PP-tjenesten, barnevern, NAV, flyktningetjenesten, helsestasjonen, psykisk helse og politi) har faste møter.

2.3 Overgangen fra barnehage til skole

Kommunen har utarbeidet et egen plan for overgangen fra barnehage til skole for våren 2022. Planen omhandler møtevirksomheten mellom barnehagene og skolene i forbindelse med overgangen, inkludert møter for informasjonsutveksling knyttet til det enkelte barn. For barn med spesielle behov gjennomføres det et særskilt overgangsmøte. I planen er det også lagt inn informasjonsmøter mellom foreldre og skolen, og besøksdager på skolen for de nye elevene.

Kommunen har også utarbeidet et samtykkeskjema for foreldrene for utveksling av informasjon mellom barnehagen og skolen. Ifølge samtykkeskjemaet er hensikten med informasjonsutvekslingen at skolen skal få et mest mulig helhetlig bilde av barnet og tilrettelegge slik at overgangen til skolen så bra som mulig for det enkelte barn. Fokuset for samtalen mellom skolen og barnehagen vil være barnets sterke sider, hva det kan og mestrer, men også barnets utfordringer og hva det trenger ekstra støtte til.

Rektor fremhever at det er laget en plan for hvordan overgangen mellom barnehage og skole skal gjennomføres. Ifølge rektor er overgangen mellom barnehagen og skolen god, siden samarbeidet med barnehagen er veldig bra. Hvis det er barn med spesielle behov, starter man forberedelsene tidlig, gjerne et år i forveien. PP-tjenesten er alltid med i overgangen dersom de har vært involvert i barnehagen.

Rektor opplever at informasjonen som kommer fra barnehagen er tilstrekkelig. Det er foreldrene som må godkjenne deling av informasjon mellom skolen og barnehagen. Rektor fremhever at foreldrene ofte ønsker at det skal deles så mye informasjon som mulig. Alle foreldre signerer på informasjonsdeling og synes det er flott at skolen og barnehagen samarbeider om barna. Det samme gjelder også når PP-tjenesten eller barnevernet er koblet inn i saken.

Virksomhetsleder barnehage opplyser at det er gode rutiner knyttet til overgangen mellom skole og barnehage, både når det gjelder det allmennpedagogiske og det spesialpedagogiske. Skolen og barnehagen møtes for å legge en årlig plan. På disse møtene deltar også den private skolen i kommunen. Det planlegges i ulike bli-kjent-tiltak, i tillegg til spesielle tiltak for barn med spesielle behov. Det avholdes overgangsmøter hvor alle barn gjennomgås. I tillegg avholdes det egne overgangsmøter for enkeltbarn med spesielle behov, hvor også foreldrene

kan være med. Det avholdes et eget møte på høsten for å evaluere forrige års overgang. Dette er en viktig del for å lære av hverandre.

Samtykkeskjema for utveksling av opplysninger i tverrfaglig samarbeid

Kommunen har utarbeidet et samtykkeskjema for utveksling av opplysninger i tverrfaglig samarbeid. Formålet med samtykkeskjemaet er at foreldrene skal bli møtt med et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. I skjemaet har foresatte mulighet til å velge hvilke instanser som skal omfattes av samtykket og det informeres om at samtykket når som helst kan trekkes tilbake.

2.4 Arbeidet i skolen

Rektor fremhever at i skolen starter arbeidet med tidlig innsats med at alle elevene kartlegges for å finne ut hvilket nivå de er på. Skolen gjennomfører alle nasjonale kartlegginger, i tillegg til at det gjennomføres egne kartlegginger i norsk og matte. Det gjøres også en vurdering av om det som fremkommer i kartleggingene stemmer med virkeligheten.

Ifølge rektor har skolen et to-lærersystem, som innebærer at skolen ikke bruker vikarer, men i stedet satser på å ha flere fast ansatte lærere. Dette medfører at elevene får en større lærertetthet i hverdagen og faste ansatte rundt seg. Nedenfor gjengis tall for lærertetthet fra «Eier melder, deg forteller 2022».

Tabell 1. Oversikt lærertetthet

	Rennebu kommune	Landsgjennomsnitt	Norm
1. til 4. trinn	13,15	13,77	15
5. til 7. trinn	11,13	16,46	20
8. til 10. trinn	14,77	17,63	20

Kilde: Eier melder, deg forteller 2022

Rektor fremhever at alle team på skolen har faste møter en gang i uken, med varighet på 1,5 timer. Dette gir lærerne tid til å diskutere sine elever og til å følge opp kartleggingsprøver.

Ifølge rektor kjøres det intensivkurs i forskjellige fag når det er nødvendig. Det varierer litt hvordan dette blir gjort, men det arbeides tett sammen med foreldrene. Noen foreldre har en forventning om at det skal komme inn egne ressurser for å gjennomføre opplæringen, men slik gjøres det ikke. Den intensive opplæringen gjennomføres i klasserommet. Skolen har tett dialog med foreldrene underveis, blant annet knyttet til hva eleven skal gjøre når han eller hun er hjemme. Den intensive opplæringen varer i en periode, før man gjennomfører en ny

evaluering. Hvis situasjonen ikke er blitt bedre, så drøfter man videre tiltak. Det kan være aktuelt å vurdere spesialundervisning. Det er ikke mange elever som har behov for intensiv opplæring, som regel er det en til to elever pr. klasse som havner innenfor denne kategorien.

2.5 PPT

2.5.1 Arbeidet med tidlig innsats

Leder for PP-tjenesten fremhever at PP-tjenesten ofte får nasjonale føringer. Det handler mye om å oppdage vansker tidlig. PP-tjenesten skal ha gode systemer ut mot skole og barnehage som gjør det mulig å komme inn i saker tidlig. Kommunen har et system for dette.

Ifølge leder for PP-tjenesten har man faste møtedager hos skolen og barnehagen, som er uavhengig av konkrete saker. Dette er gjerne møter som er på systemnivå. Tema i disse møtene kan være opp mot bestemte miljø eller grupper. Dersom det skal diskuteres enkeltbarn, må det innhentes samtykke fra foreldrene. Leder for PP-tjenesten opplyser at det bestandig er skolen eller barnehagen som innhenter samtykke. Man har også muligheten for å diskutere saker anonymt, og PP-tjenesten kan da komme med forslag til aktuelle tiltak som kan prøves ut. Av og til er dette tilstrekkelig. Det er veldig positivt dersom man unngår formelle henvisninger. Leder for PP-tjenesten fremhever at førhenvisningsfasen er veldig viktig. Skolen og barnehagen må begynne å jobbe med en sak i en tidlig fase, uavhengig av om det blir en henvisning eller ikke.

Leder for PP-tjenesten opplyser at de også er inne i grupper innenfor skolen og barnehagen. Det er blitt mer fokus på læringsmiljø saker og systemsaker. PP-tjenesten er veldig ofte involvert i arbeidet knyttet til oppfølging av kartleggingsprøver og intensiv opplæring. Dette kan gjelde barn som PP-tjenesten allerede har utredet. En mulighet kan være å bistå lærerne i å finne alternativer dersom den allerede prøvde læringsmetode ikke har fungert. Det kan være at en elev får tilstrekkelig hjelp kun ved å veilede lærerne.

Rektor fremhever at samarbeidet med PP-tjenesten fungerer godt. PP-tjenesten er ofte tilstede på skolen. Kompetansen til PP-tjenesten er god og riktig, men består av to personer. Det vil derfor ikke være mulig for dem å ha spesialkompetanse på alle diagnoser. Rektors inntrykk er at PP-tjenesten tilegner seg ny kompetanse i samarbeid med andre. PP-tjenesten dekker det behovet for kompetanse som skolen har til daglig. De er også flinke til å ivareta dialogen med foreldrene og eleven.

Virksomhetsleder barnehage fremhever at inkluderingsanalysen viser at barnehagene har et godt samarbeid. PP-tjenesten i kommunen har ingen ventetid for henvendelser. Fastdagene bidrar til at det er lett å ta kontakt. Kommunen har en liten PP-tjeneste ettersom man er en liten

kommune, men virksomhetsleder barnehage føler ikke at man mangler støtte av den grunn. Et godt samarbeid er kommunens styrke. PP-tjenesten har også mulighet til å søke mer ekspertise ved behov.

2.5.2 Pedagogiske rapporter

Rennebu kommune har utarbeidet pedagogiske rapporter for henholdsvis barnehage og skole. Disse rapportene skal brukes i forbindelse med henvisning til PPT.

Ifølge de pedagogiske rapportene innebærer en pedagogisk rapport en skriftlig vurdering av barnets/elevens helhetlige læring og utviklingsstatus. I forbindelse med henvisningen til PPT kreves det at det skal gjennomføres en del kartlegginger, avhengig av hvilken problematikk det henvises for:

<u>Skole</u>	<u>Barnehage</u>
Språk/lese- og skriveferdigheter:	Språk
Carlsten (med orddiktat), Språk 6-16, 20 spørsmål om språkferdigheter, Nasjonale prøver, Kartleggingsprøver fra Udir, Ordkjedetest, Setningsdiktat (Ruth Sivertsen)	TRAS, Alle med
Adferd	Adferd
Adferdsplaner fra DUÅ med vurderinger av iverksatte tiltak	Adferdsplaner fra DUÅ, Alle med
Sosiale vansker	Sosiale vansker
Sosiogram, nettverkskart med analyse	Adferdsplaner, systematiske observasjoner, Alle med

Den pedagogiske rapporten for både barnehage og skole krever at det redegjøres for resultatene for de ovenstående kartleggingene. Videre skal det redegjøres for hvordan det er jobbet med funnene fra kartleggingene, effekten av tiltak, samt hvordan skolen/barnehagen har forhold seg til effekten av tiltakene i det videre arbeidet.

Rapporten krever at skolen vurderer elevens utbytte av opplæring, knyttet til hva som er forsvarlig/ikke forsvarlig, og behov for avvik fra læreplanen.

Ifølge leder for PP-tjenesten bruker skolen og barnehagen i stor grad de pedagogiske utredningene som PP-tjenesten ønsker, for eksempel knyttet til språk. I barnehagen fyller de

ut TRAS før de henviser, mens skolen ofte fyller ut Språk 6-16 og 20 spørsmål om språkferdigheter. PP-tjenesten i kommunen har ikke ventelister for utredninger.

Leder for PP-tjenesten opplyser at det er veldig sjelden at man får henvisninger knyttet til barn som man ikke allerede kjenner til. Ofte har man vært i dialog om barnet tidligere i fastmøter eller i dialogmøter med foresatte. Som regel vet PP-tjenesten allerede hvilke tiltak som er prøvd.

Ifølge virksomhetsleder barnehage er den pedagogiske rapporten hensiktsmessig, siden man får skrevet ned de utfordringene som er sett i barnehagen og de tiltak som barnehagen har gjort. Det er en del jobb med skjemaet, men da får man dokumentert hva som er gjort, både for barnehagen og for PP-tjenesten sin del.

Rektor fremhever at rapporten er viktig som dokumentasjon. Den er fundamentet for hvordan man går videre med en sak og kommer etter mye dialog mellom skolen og PP-tjenesten. Når det er så korte veier mellom skolen og PP-tjenesten må man påse at man ikke blir for uformell.

2.5.3 Oppfølgingen av en pedagogisk rapport

Ifølge rektor hendte det tidligere at de sakkyndige utredningene fra PP-tjenesten ble litt for detaljerte, men dette er nå blitt justert. Utredningene er grundige, godt forankret og med konklusjoner som er reelle. Skolen får noe som man kan jobbe videre med og som er et godt verktøy for å skrive en IOP. Utredningen er slik at en lærer vil forstå hva som skal gjøres innenfor sitt fag for å løfte eleven.

Ifølge rektor gis det meste av spesialundervisningen i klasserommet. Det er veldig sjelden at undervisningen skjer en til en. For at en elev skal tas ut av klasserommet skal det være helt spesielle forhold. Tidligere kunne man se at elever ville bli tatt ut, men dette er ikke tema nå. Nå vil alle være så normal som mulig og være i klassen sin. Særlig på ungdomstrinnet vil man være så normal som mulig. Det som kan hende er at det dannes mindre grupper for å jobbe med konkrete oppgaver.

2.5.4 PP-tjenesten sin kompetanse

Leder for PP-tjenesten opplyser at det er to ansatte i PP-tjenesten. En ansatt er spesialpedagog med bakgrunn som førskolelærer og en har en master i pedagogikk. I tillegg har begge tatt videreutdanning som er relevant for PP-tjenesten. Siden det bare er to ansatte, så er det begrenset hvor spesialisert man kan være. De har derfor delt ansvaret mellom seg, slik at en har fokus på språk og en har fokus på adferd. Mange barn har imidlertid sammensatte vansker. Da må de ansatte være fleksibel og innhente den informasjon som trengs. Det må i så fall settes av tilstrekkelig tid til at man kan lese seg opp.

Ifølge kommunalsjef har det vært gode drøftinger om kompetansen og kapasiteten hos PP-tjenesten. Muligheten for et interkommunalt samarbeid er vurdert. I den forbindelse har kommunen gjennomført en SWOT-analyse knyttet til organiseringen av PP-tjenesten. Styrkene som ble identifisert her var blant annet at PP-tjenesten er tett på barnehagene og skolen og at man ikke har ventelister. Svakheter er at det er sårbart når man bare er to ansatte. Med så få ansatte er det heller ikke mulig å ha spisskompetanse på alle områder. Kommunalsjef mener at PP-tjenesten samlet sett har en god kompetanse, men de er avhengig av å lese seg opp i forhold til enkeltsaker og enkelttilfeller. PP-tjenesten gjennomfører sparring og kompetansedeling med nabokommunene. Kommunalsjefen får tilbakemelding fra skolen og barnehagene at de er godt fornøyd med kompetansen til PP-tjenesten.

Rektor fremhever kompetansen til PP-tjenesten er god og riktig, men består av to personer. Det vil derfor ikke være mulig for dem å ha spesialkompetanse på alle diagnoser. Rektors inntrykk er at PP-tjenesten tilegner seg ny kompetanse i samarbeid med andre. PP-tjenesten dekker det behovet for kompetanse som skolen har til daglig. De er også flinke til å ivareta dialogen med foreldrene og eleven.

Virksomhetsleder for barnehage opplyser at kommunen har en liten PP-tjeneste ettersom man er en liten kommune, men virksomhetsleder barnehage føler ikke at man mangler støtte av den grunn. Et godt samarbeid er kommunens styrke. PP-tjenesten har også mulighet til å søke mer ekspertise ved behov.

2.6 Kompetanseløftet

Kompetanseløftet er omtalt i «Plan for kompetanse- og kvalitetsutvikling i barnehagene og skolen i Rennebu 2022-2025». Målet med kompetanseløftet oppgis å være:

- Alle barn og elever opplever å få et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole
- Alle barn og unge skal få mulighet til utvikling, mestring, læring og trivsel – uavhengig av sine forutsetninger
- Barnehager, skoler, PP-tjenesten og andre i laget rundt barnet og eleven må jobbe sammen for å skape et inkluderende fellesskap
- Det pedagogiske tilbudet må tilpasses slik at alle får et best mulig utgangspunkt for utvikling og læring.

Kompetanseløftet skal bidra til at det er tilstrekkelig kompetanse som er tett på barna og elevene. Kommunene trenger kompetanse til å kunne forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de som har

behov for særskilt tilrettelegging. Samtidig er det noen barn og elever som har så store og komplekse behov at det vil være behov for spesialisert kompetanse fra Statped.

Målgruppen er ansatte i barnehage og skole, barnehage- og skoleeiere, ansatte i PP-tjenesten og andre tverrfaglige tjenester i kommunene og fylkeskommunene. Arbeidet med kompetanseløftet skal ses i sammenheng med rammeplan for barnehagen og fagfornyelsen i skolen. Barnehagen og skolen skal gi barn og elever likeverdige muligheter til læring og utvikling, uavhengig av barnas forutsetninger.

Virksomhetsleder barnehage opplyser at kommunen er i gang med kompetanseløftet som er et nasjonalt tiltak for ledere og ansatte i barnehager, skoler og PP-tjenesten, og skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på barna som har behov for det. Målet er at alle barn og unge opplever et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole. Her kartlegges kommunens kompetanse for å se hva man er god på og hva som eventuelt mangler. Et verktøy opp mot dette er inkluderingsanalysen, i regi av Statsforvalteren, Statped og Dronning Mauds minne. Inkluderingsanalysen innebærer at alle barnehagene og skolen svarer ut på et skjema med påstander, hvor de skal si seg enig eller uenig. Med bakgrunn i svarene på påstandene, velger man ut en påstand som man ønsker å jobbe videre med.

Kommunalsjef oppvekst fremhever at kompetanseløftet ikke er et ferdig skreddersydd opplegg fra nasjonalt hold, i stedet må man på regionalt og lokalt hold utarbeide hva man skal jobbe med. Kompetanseløftet innebærer ikke noen friske midler direkte til kommunene.

3 VURDERINGER

I dette kapittelet vil revisjonen gjøre en vurdering knyttet opp mot de valgte problemstillinger. Vurderingen gjøres på bakgrunn av de utledede revisjonskriterier.

3.1 Arbeider skolen og barnehagene systematisk for å avdekke barn og unges utviklings- og læringsutfordringer

Det er et krav at skoler og barnehager skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for systematisk å identifisere og fortløpende vurdere om elevene på skolen eller barnehagen får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet. Revisjonens gjennomgang viser at kommunen har etablert et system for å identifisere og fortløpende vurdere elevene og barna på skolen eller barnehagen.

For skolen sin del baserer dette seg på skoleeiers forsvarlige system for skolen, som er vedtatt av Rennebu kommunestyre. Dette systemet inneholder rutiner for kartleggingsprøver og for nasjonale kartleggingsprøver. Videre er det etablert en prosedyre for oppfølging av sårbare og utsatte elever. Skoleeiers forsvarlige system har også en sjekkliste for å sikre at lovens krav blir overholdt.

Når det gjelder barnehagen, er det utarbeidet et eget flytskjema ved undring eller bekymring for enkeltbarn og/eller miljøet i barnegruppa. Barnehagen har også muligheter til å gjennomføre forskjellige kartlegginger når man har bekymringer, i tillegg til at man kan be om råd fra PP-tjenesten.

3.2 Iverksetter skolen og barnehagene tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte utviklings- og læringsutfordringer?

Barnehagen

Det er krav om at barnehagen systematisk skal følge opp enkeltbarn med identifiserte utviklingsutfordringer og at barnehagen skal evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor barna. Etter revisjonens mening viser gjennomgangen at kommunen har etablert et system for å ivareta disse kravene.

Rutinen som er etablert ved undring og bekymring for enkeltbarn og/eller miljøet i barnegruppa viser hvordan kommunen skal jobbe systematisk i forhold til oppfølgingen av enkeltbarn. Inkludert i denne rutinen ligger også at barnehagen skal vurdere de fastsatte tiltak. Barnehagen må også redegjøre for de gjennomførte tiltak i en eventuell henvisning til PP-tjenesten.

Skolen

Det kreves at skolen skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsoppfølginger hos enkeltelever. Etter revisjonens mening har kommunen etablert et system for å sikre dette. Oppfølging av resultatene er tatt inn i de forskjellige rutiner som er etablert og det fremgår av gjennomgåtte møtereferat at resultatene blir gjennomgått her.

Videre er det krav om at elever med identifiserte læringsutfordringer skal motta intensiv opplæring slik at forventet læringsprogresjon blir nådd. Revisjonens undersøkelse viser at kommunen har etablert et system for å sikre dette. Det er etablert en egen rutine for gjennomføring av intensiv opplæring.

Skolen skal ha en foretrukket praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det som en del av klassefellesskapet. Etter revisjonens vurdering viser de rutiner som er etablert at kommunens utgangspunkt er at intensiv opplæring skal skje i klasserommet og at unntak fra dette må begrunnes. Revisjonen vurderer dermed at kravet er oppfylt.

Det kreves at skolen må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene. Etter revisjonens mening blir dette ivaretatt i de rutiner som er etablert på området. Det bekreftes også av rektor at man etter gjennomført intensiv opplæring, foretas en ny evaluering. På bakgrunn av denne gjøres det en vurdering av behov for videre tiltak.

3.3 Opplever skolen og barnehagene at PPT har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å yte hjelp til riktig tid?

Det er et krav om at PP-tjenesten bør være jevnlig til stede og yte veiledning på sitt kompetanseområde til barnehage og skole når det gjelder å avdekke og sette inn tiltak ovenfor barn med utviklingsutfordringer og læringsutfordringer. Etter revisjonens mening oppfyller PP-tjenesten disse kravene.

Det er etablert faste møtearenaer mellom PP-tjenesten og barnehage/skole, i tillegg til møtevirkosomhet knyttet til enkeltbarn. Her har barnehage og skole mulighet til å ta opp ulike problemstillinger, enten med samtykke fra foreldre eller anonymt. Dette gir PP-tjenesten mulighet til å veilede skolen og barnehagen før en henvisning.

Revisjonens undersøkelse viser at skolen og barnehagene er av den oppfatning at PP-tjenesten har den tilstrekkelige kompetanse og ressurser. Denne oppfatningen bekreftes av kommunalsjef oppvekst. Dersom PP-tjenesten mangler kompetanse på en bestemt diagnose, så har man mulighet til å lese seg opp på denne.

Imidlertid er det flere som påpeker at PP-tjenesten er sårbar som en følge av at den er liten. Dette bekreftes også av PP-tjenesten. Det er forsøkt å få til et samarbeid med andre kommuner på dette området, men dette har så langt ikke lyktes. Etter revisjonens mening er det flere fordeler med å ha en egen PP-tjeneste, blant annet knyttet til nærhet og tilgjengelighet. Hvis kommunen ønsker å inngå et samarbeid med en annen kommune i forhold til PP-tjenesten, er det viktig å ivareta de påpekte fordeler i størst mulig grad.

4 KONKLUSJON

Revisjonen har i sin undersøkelse gjennomført intervjuer og gått gjennom tilgjengelig dokumentasjon. Resultatene av disse er vurdert om mot de aktuelle revisjonskriterier. Vår konklusjon er at Rennebu kommune ivaretar de problemstillinger som er tema for rapporten på en tilfredsstillende måte.

5 KOMMUNENS TILBAKEMELDING

RENNEBU KOMMUNE

REVISJON MIDT-NORGE SA
Brugata 2

7715 STEINKJER

Deres ref:

Vår ref
2022/546

Saksbehandler
Nina Rise Oddan

Dato
28.11.2022

Tilbakemelding på høringsutkast til rapport fra forvaltningsrevisjon av tidlig innsats i Rennebu kommune

Kommunedirektøren takker for utkast til rapport av forvaltningsrevisjon om tidlig innsats i Rennebu kommune.

Rapporten belyser tidlig innsats i Rennebu kommune på en oversiktlig og god måte.

Kommunedirektøren har følgende kommentarer til rapporten:

- Benevnelsen «enhetsleder for barnehagene» blir brukt gjennomgående i dokumentet. Den riktige benevnelsen er «virksomhetsleder for barnehagene»
- Side 8, tredje linje står det «enhetsleder PP-tjenesten». Riktig benevnelse er «leder PP-tjenesten»
- Side 28 nest siste avsnitt står det «Inkluderingsanalysen innebærer at alle barnehagene svarer ut på et skjema med påstander, hvor de skal si seg enig eller uenig.» Det samme gjelder også for skole, de deltar på samme måte i inkluderingsanalysen.

Utover dette er det ingen vesentlige kommentarer.

Med vennlig hilsen
Rennebu kommune

Nina Rise Oddan
Kommunalsjef
994 25 135
nina.oddan@rennebu.kommune.no

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Postadresse:
Myrveien 1, 7391 Rennebu
Besøksadresse:
Myrveien 1

Epostadresse:
postmottak@rennebu.kommune.no
Web adresse:
www.rennebu.kommune.no

Telefon:
947 86 930

Bankkonto:
4260 70 73915
Organisasjonsnummer:
940 083 672

6 REVISJONENS KOMMENTARER PÅ KOMMUNENS TILBAKEMELDING

Det er i kommunens tilbakemelding påpekt at det i den foreløpige rapporten ble brukt feil betegnelse på virksomhetsleder for barnehagene og leder PP-tjenesten. Dette er rettet i den endelige rapporten.

Opplysningen om at skolen også deltar i inkluderingsanalysen er tatt inn i rapporten.

For øvrig tas kommunens tilbakemelding til etterretning.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1: Arbeider skolen og barnehagene systematisk for å avdekke barn og unges læringsutfordringer?

Kartleggingsprøver på småskoletrinnet har ifølge utdanningsdirektoratets rammeverk for kartleggingsprøver, som formål å «(...) avdekke behovet for individuell oppfølging og tilrettelegging på individ- og skolenivå gjennom tidlig innsats». De skal brukes for å avdekke elever som skårer under en satt bekymringsgrense og fungerer som et viktig hjelpemiddel når det kommer til vurderingene skolen og lærerne gjør av elever og læringsutbyttet deres. Dette gjennomføres gjennom obligatoriske kartlegginger skolen skal gjennomføre, og er en forutsetning for arbeidet med tidlig innsats som er hjemlet i opplæringsloven § 1-4.

Barnehager har også et ansvar for å følge opp at barn får utbytte av barnehagetilbudet som er hjemlet i innholdsparagrafen (§ 2) i barnehageloven. Der står det at barnehager skal være pedagogiske virksomheter som gir barn muligheter for lek, livsutfoldelse, meningsfylte opplevelser og aktiviteter. Videre skal barnehagen ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale-, etniske- og kulturelle bakgrunn, og ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon for å bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Det utgår også tydelig fra rammeplanen for barnehager at barnehagene har et ansvar for å vurdere og følge opp de enkelte barna for å kunne gi de et så godt og tilpasset tilbud som mulig.

Med utgangspunkt i dette utleder revisjonen følgende kriterier for å måle om barnehager og skoler arbeider systematisk for å avdekke barns utfordringer:

- Skoler og barnehager skal ha en innarbeidet fremgangsmåte for systematisk å identifisere og fortløpende vurdere om elevene på skolen eller barnehagen får tilfredsstillende utbytte av det pedagogiske tilbudet.

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 2: Iverksetter skolen og barnehagene tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte utviklings- og læringsutfordringer?

Rammeplan for barnehager sier at det skal tilrettelegges for barn som trenger ekstra støtte. Rammeplanen sier at inkludering i barnehage handler også om tilrettelegging for sosial deltagelse. Barnehagen må tilpasse innholdet slik at ulike barn kan delta ut fra egne behov og forutsetninger. Leken er den viktigste sosialiseringsarenaen i barnehagen. Tidlig innsats kan for noen barn innebære at personalet arbeider målrettet og systematisk, over kortere eller lengre perioder, med å inkludere barnet i meningsfulle fellesskap. Barnehagen skal også sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp inkluderes i barnegruppen og i det allmennpedagogiske tilbudet.

Rammeplanen til barnehagen definerer at tilretteleggingen for barn som trenger ekstra støtte skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

Opplæringsloven § 1-4 sier at for elever på 1. til 4. trinn skal skolen sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesning, skrivning eller regning, raskt skal få egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd. Eleven kan motta den intensive opplæringen i en kort periode utenfor klassefellesskapet dersom hensynet til eleven taler for det. I artikkel fra utdanningsdirektoratet om intensiv opplæring, er intensiv opplæring ment å være en del av den ordinære tilpassede opplæringen. Målet med det er at elever som har behov for det skal raskt få egnet støtte og oppfølging for at problemene ikke får mulighet til å utvikle og forsterke seg videre i opplæringsløpet.

Utdanningsdirektoratet skriver i informasjonsskriv om kartleggingsprøver (2021) at etter gjennomføring av kartleggingsprøvene skal resultatene blant annet brukes til å:

- Følge opp elever som har resultater under, på eller nær bekymringsgrensen
- Vurdere om skolens metoder og rutiner er gode nok for å fange opp de svake elevene tidlig nok
- Jobbe for at det er færre elever man er bekymret for neste år, både på det samme trinnet og også på de andre trinnene

Skoleledere har det overordnede ansvaret for at dette skjer¹⁰.

I stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) pekes det på at vurdering, tilbakemelding og målrettet oppfølging av elevenes læringsutvikling og læringsutbytte må etter departementets oppfatning prioriteres høyere i hele grunnopplæringen. Erfaringen er derfor at mange skoler har en svak

---

¹⁰ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: [Kartleggingsprøver \(udir.no\)](https://www.udir.no/kartleggingsprøver)

evalueringskultur og klarer ikke godt nok å vurdere i hvilken grad de når målene for skolens virksomhet¹¹

På bakgrunn av redegjørelsen over er følgende revisjonskriterier utledet for tiltak og evaluering av disse:

Barnehage

- Barnehagen skal systematisk følge opp enkeltbarn med identifiserte utviklingsutfordringer
- Barnehagen skal evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor barna

Skole

- Skolen skal følge opp kartleggingsresultater og mistanker om læringsutfordringer hos enkeltelever som de ansatte har bekymringer for
- Elever med identifiserte læringsutfordringer for 1. til 4. trinn skal motta intensiv opplæring fra skolens side slik at forventet læringsprogresjon blir nådd
- Skolen skal ha en foretrukket praksis for at elever som mottar intensiv opplæring gjør det som en del av klassefellesskapet
- Skolen må evaluere virkningene av tiltakene som settes inn ovenfor elevene

Utledning for revisjonskriterier for problemstilling 3: Opplever skolen og barnehagene at PPT har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å yte riktig hjelp til riktig tid?

- Opplæringsloven § 5-6/barnehageloven § 33
- Veiledere om bemanning og kompetanse PPT?

Opplæringsloven § 15-8 omhandler samarbeid med kommunale tjenester. Skolen skal samarbeide med relevante kommunale tjenester om vurdering og oppfølging av barn og unge med helsemessige, personlige og sosiale eller emosjonelle vansker.

Rett til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er hjemlet både i barnehageloven (§ 31) og i opplæringsloven (§ 5-1). Den pedagogisk-psykologiske tjenesten (PPT) skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger (barnehageloven § 33 og

---

¹¹ Stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) «... og ingen sto igjen — Tidlig innsats for livslang læring», hentet fra: [St.meld. nr. 16 \(2006–2007\) \(regjeringen.no\)](#)

opplæringsloven § 5-6). Videre skal PPT bistå barnehage og skole i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge for barn og elever med særlige behov.

For at kommunen skal oppfylle sitt ansvar etter helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunen tilby helsefremmende og forebyggende tjenester som helsetjeneste i skoler og helsestasjonstjeneste (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2). Kommunene skal blant annet ha en helsesykepleier ansatt. Videre har kommunen plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig for å tilby tjenester omfattet av loven (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4).

Rapporten fra FAFO «Trøbbel i grenseflatene» belyser utfordringer som ligger i grenseflatene mellom tjenester i kommuner. Ansvar skyves mellom tjenester, informasjon glipper og ingen tar ansvar for helheten eller koordineringen av tjenestene. Manglende samarbeid kan føre til at behov ikke oppdages tidlig nok, og barn og unge ikke får den oppfølgingen de trenger. Rapporten erkjenner behovet for bedre samarbeid og samordning, men at det krever:

- Kjennskap til ulike sektorer til hva andre tjenester kan bidra med ovenfor målgruppen
- Strukturer for informasjonsutvikling, samarbeid og samordning
- Reguleringer av samarbeid og samhandling
- Økonomi- og finansieringssystemer for tverrsektorielle innsatser
- Samhandlingskompetanse i de ulike velferdsprofesjonene

I stortingsmeldingen «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» er det angitt en målsetting om at «... PP-tjenesten skal være med tilstede i barnehager og skoler og arbeider forebyggende og med tidlig innsats. Ved at PP-tjenesten arbeider tett på barna og elevene, vil den kunne utarbeide gode sakkyndige vurderinger og bidra til å tilrettelegge for enkeltbarn og -elever i praksis. Det vil også kunne styrke barnehagenes og skolenes evne til å tilpasse det ordinære tilbudet til mangfoldet av barn og elever. Det kan føre til at flere får tidligere hjelp, og til at det blir færre henvisninger. Det totale behovet for sakkyndige vurderinger kan dermed gå ned».

I lovforslaget til ny opplæringslov er dette fulgt opp på følgende måte, jf. forslag til ny § 11-13: «Kommunen og fylkeskommunen skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal samarbeide med og støtte skolane i arbeidet deira for å gi eit inkluderande opplæringstilbod til elevar som har ulike behov for tilrettelegging av opplæringa. Tenesta skal

- a) støtte og rettleie skolane i å greie ut behov for tilrettelegging av opplæringa og eventuelt setje inn tiltak så tidleg som mogleg

I dette ligger det at PP-tjenesten skal «... ha et helhetlig blikk på alle som inngår i læringsfellesskapet, og støtte skolene i å utvikle et inkluderende opplæringstilbud som bidrar til at elevene ikke trenger mer omfattende tilrettelegging enn nødvendig.» Og videre «Arbeidet med tidlig innsats innebærer både å tilrettelegge for et godt pedagogisk tilbud så tidlig som mulig i skoleløpet, og å støtte skolene i arbeidet med å sette inn tiltak straks utfordringer oppdages gjennom hele opplæringsløpet. Dette kan enten være ved å hjelpe til med å tilrettelegge innenfor det ordinære tilbudet, eller ved å sette inn spesialpedagogiske tiltak/individuell tilrettelagt opplæring».

På bakgrunn av redegjørelsen over er følgende revisjonskriterier utledet for samarbeidsfora mellom tjenestene:

- PPT bør være jevnlig til stede og yte veiledning på sitt kompetanseområde til barnehage og skole når det gjelder å avdekke og sette inn tiltak ovenfor barn med utviklingsutfordringer og læringsutfordringer

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no